

תגובת שרשרת גרעינית

הרב דוד לפין

הסיפור שלי

סיפור מעורר השראה
לשולחן השבת

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם:
שרה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיו אייזנברג
יהושע וזוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוטמן

אני צאצא לשושלת רבנית נכבדה, ובנו של רב ששירת את הקהילה היהודית בדרום אפריקה לאורך מרבית שנות חייו. לכן, היה לי די ברור כבר מגיל צעיר שגם אני אשמש בתפקיד רבני. למדתי בישיבת גייטסהד באנגליה, וכן בישראל בישיבת כפר חסידים ובישיבת מיר, שם הוסמכתי לרבנות.

אולם, אחרי כניסתי לעולם הרבנות בדרום אפריקה, התעורר אצלי חשש בנוגע לעצמאות האינטלקטואלית שלי - נקודה שביחס אליה אני די קנאי - במקביל לכהונתי כרב בית כנסת ובמסגרת מערכת היחסים מול חברי הנהלת הקהילה. לכן, סברתי שעלי לדאוג גם למקור הכנסה עצמאי. כך, הצטרפתי תחילה לחברה ביוהנסבורג שעסקה במסחר בינלאומי, ואחר כך ייסדתי חברה ליעוץ שבראשה אני עומד כיום.

במקביל לעבודתי במסחר בינלאומי, הקמתי בית מדרש בשם 'כתר תורה'. בית מדרש זה, לצד פעילות מצד תנועת חב"ד וכולל 'יד שאול', היה בין הנחשונים שהגיעו את 'תנועת התשובה' בדרום אפריקה, שהתרחבה בהמשך וסחפה צעירים רבים ששבו אל השורשים והתחזקו בקיום התורה והמצוות.

במסגרת הכולל שהקמתי התקיימו שיעורים לאורך כל ימי השבוע לגברים ולנשים במגוון נושאים: חומש, תנ"ך, הלכה ומוסר. אחד השיעורים היה מתקיים במוצאי שבתות, ערב שבו מרבית הצעירים היו יוצאים לקולנוע ולבילויים - ואף על פי כן היו משתתפים בשיעור זה מאות אנשים. היה לי גם שיעור בתלמוד, במסגרתו לימדתי מתודיקה תלמודית ברמה גבוהה לצעירים מוכשרים אך חסרי רקע בלימוד הגמרא. בתחילת הדרך, רבים מהתלמידים בשיעור זה בקושי ידעו לקרוא עברית.

אולם, לא הייתי בטוח שאני צועד במסלול הנכון. האם נכונה החלטתי לחלק את זמני בין עיסוק במסחר לבין תפקידי הרבניים? כל אחד משני התחומים הללו דרש תשומת לב ומשאבי זמן וכוח מרובים, ונדמה היה לי כאילו אני מחזיק בשתי משרות מלאות - מצב שבהכרח גבה מחיר יקר ממשפחתי.

הגיע שלב שבו חשתי שאני חייב להיוועץ במישהו נבון יותר ממני, מישהו בעל יכולת ראייה גלובלית, שמעורה במודרנה, אך בה בעת גם בהיסטוריה ובעתיד. החלטתי לבקש את עצתו של הרבי - שעליו שמעתי רבות מעמיתיי חסידי חב"ד וממכרים נוספים.

בשנת תשל"ז (1976) הגעתי לבני יורק, אך לא הייתי מודע לכך שכדי לפגוש את הרבי יש צורך לקבוע פגישה חודשים רבים מראש,

ובתחילה, כששמעו אנשי המזכירות שאני מבקש פגישה מיידית עם הרבי, הם השיבו את פניי ריקם והסבירו שהדבר פשוט בלתי אפשרי. לא וויתרתי, והתעקשתי שלפחות יסכימו להכניס אל הרבי מכתב שניסחתי ובו טענתי כי לשאלות שאני מבקש לברר יש השלכה על הקהילה היהודית הדרום אפריקאית בכללותה. בעקבות מכתב זה הביע הרבי את הסכמתו לפגוש אותי, אם אמתין עד שיסיים את שאר הפגישות שנקבעו לאותו לילה.

לעולם לא אשכח את פגישתי עם הרבי. אני זוכר שהוא קם ממקומו כאשר נכנסנו אני ואשתי אל חדרו, בירך אותנו לשלום והתעקש שנתיישב. באותו רגע הבנתי שאנו עומדים לנהל שיחה של ממש, וזוה לא הולך להיות רק מפגש סמלי חפוז.

אכן, הפגישה ארכה כרבע שעה, ובמהלכה חשתי כאילו הרבי קורא אותי מבפנים, ומתקשר אתי ברמה שמעל ומעבר לתודעה הגלויה, שעוקפת כביכול את השכל ומגיעה הישר אל הלב ואל מהות ישותי. בנוסף לכך, חשתי שהרבי מקרין מין טוב לב וחמימות - הרגשתי כמי שנמצא בו זמנית בנוכחותו של אדם גדול, ענק אינטלקטואלי, מנהיג של העם היהודי, אך גם סבא טוב שבאמת אכפת לו ממני. בקיצור, הייתה זו חוויה מדהימה.

שאלתי אותו בנוגע לתחומי האחריות שנטלתי על עצמי, ועל המגבלות שחשתי בלמלא את שניהם, מגבלות שנדמה היה כי עומדות

«

פרויקט מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חייו ופועלו של הרבי מליובאוויטש.
סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום,
מצויות בידינו קרוב ל-1400 עדויות מכלי ראשון. הערות והצעות יתקבלו בברכה: sipursheli@jemedi.org

MY ENCOUNTER
with the
REBBE

להכריע אותי. הייתי משוכנע שלא אוכל להמשיך כך בעומס שהשילוב הזה יוצר, ותהיתי על מה עלי לוותר? האם על עיסוקי במסחר, או על הוראת התורה? היכן נכון יותר שאמקד את מאמציי?

תשובתו הייתה שלא אוותר על דבר מבין השניים, ושאמשיך לעסוק במסחר במקביל להמשך הפעילות בהוראה התורנית, ואף להוסיף ולהרחיב פעילות זו. אינני זוכר את המילים המדויקות שבהן התנסח הרבי, אך רוח דבריו הייתה שהעיסוק שלי במסחר מגביר את היכולת שלי לקרב אנשים ליהדות; המקצוע שלי מעצים את היכולת ההשפעה שלי ושימש כאמצעי לקידוש ה', ולא רק - כפי שסברתי עד אז - כאמצעי להתפרנס. הוא שב והדגיש שהרושם שאוכל לעשות על הציבור יהיה גדול יותר בזכות היותי מעורב הן בעולם העסקי והן בתחום התורני.

הייתי עדיין צעיר למדי, ולא הצלחתי להעלות על הדעת כיצד אוכל להצליח להמשיך למלא את מה שהרבי דורש ומצפה ממני - אני באתי ושאלתי על מה לוותר, ואיפה כדאי לצמצם, והנה הרבי אומר לי לא לצמצם דבר, אלא אדרבה, להמשיך ולהרחיב: על העשייה שלי בתחום ההשפעה בוודאי שאסור לי לוותר, ולא זו בלבד, אלא שעלי עוד להוסיף ולהגביר את היקפי ההשפעה שלי! ובמקביל, גם על העיסוק במסחר לא לוותר, כי גם הוא מסייע להעצים את ההשפעה! חשתי שהרבי דורש ממני דרישות בלתי אפשריות, הרבה מעבר לכוחותי, ובתגובה לדבריו התפרצתי ואמרתי, "ראה, אינני סבור שזה מציאותי בכלל. אני כבר מרגיש מחנק מרוב עומס... לכבוד הוא לי שאתה אומר לי לעשות כך, כנראה שאתה מעריך את כוחותי מעבר ליכולת האמיתית שלי, אך זה פשוט בלתי מציאותי!"

אני זוכר בבירור את תגובתו להתפרצות שלי. הוא אמר: "אומר לך היכן טמון הקושי שלך - אתה סבור שאינטראקציה אנושית היא כמו תגובה כימית. אך היא לא כזו. בתגובה כימית יש שני יסודות שמשפיעים הדדית האחד על השני, וכתוצאה מכך נוצרת תרכובת שלישית. אך בני אדם אינם כימיקלים. כאשר מתקיימים יחסי גומלין בין בני אדם, התוצאה היא תגובה גרעינית. תגובה גרעינית מתרחשת בגרעין - בליבה - ואז היא מתחילה להקרין כלפי חוץ בצורה מעגלית, לא לינארית. ככל שהמעגלים החיצוניים שלך הולכים ומתרחבים, כך הולך וגדל מספר האנשים שבהם נוגעת השפעתך, ואכן, אין לדבר גבול.

כאשר אתה נוגע בלבו של אדם, נוצרת תגובת שרשרת גרעינית משום שבהמשך, אותו אדם משפיע בעצמו על עוד רבים אחרים. כך, כל אדם שבו הצלחת לגעת - אפילו דרך אינטראקציה רגעית - מסמל תגובה גרעינית מבחינת היקף ההשפעה. זוהי משמעותה האמיתית של השפעה על אחרים."

הוא כמובן צדק, והקדים בהרבה את המחקר המדעי, שמאז כבר הספיק להוכיח עד כמה צדק הרבי בדבריו. למשל, מחקר הלב של פרמינגהם הוכיח כי מצב הרוח של אנשים, השפיע על אחרים מְדַרְגָה שלישית - כלומר, על חברים של החברים של החברים. אנו משפיעים על הזולת לא רק באמצעות מילים, אלא גם דרך מצב הרוח והאנרגיות שאנו משדרים.

נזכרתי בכך בכל פעם שנעמדתי מול כיתה של חמישים איש. הרהרתי בכך שהחמישים הללו עשויים בהמשך להשפיע בעצמם על מאה וחמישים אנשים נוספים לפחות. זאת אומרת, שהן בעבודתי כרב והן במסגרת עיסוקי במסחר, למעשה השפעתי מדי שבוע על עשרות אלפי אנשים, מבלי להיות מודע לכך כלל. זו הנקודה שהרבי ניסה להסביר לי. הוא התכוון לכמות האדירה של קדושה שפוטנציאלית יש בכוחי לגלות בעולם.

קלטתי את המסר. אכן, הוא שינה את כל צורת ההסתכלות שלי כאשר הוא אמר, "אל תמעית בהערכתך לגבי מה שאדם בודד מסוגל לעשות. רק תזכור שכאשר השפעתך נוגעת באדם אחד, אתה מחולל תגובה גרעינית". וזהו רעיון שמאז ניצב תמיד לנגד עיניי.

הרב דוד לפין הוא מורה לתורה, רב, סופר, מרצה ויועץ ארגוני המתגורר כיום בלוס אנג'לס. הוא רואיין בעת ביקור בניו יורק בחודש סיון תשע"ה (2015).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויזכר שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשמ"א (1981) — בעקבות ניסיון ההתנקשות בחיי נשיא ארצות הברית, רונלד רייגן, בידי צעיר אמריקני, דיבר הרבי באריכות על כך ששורש הבעיה נעוץ בהעדר חינוך ראוי. על מערכת החינוך מוטל לא רק להעניק לתלמידים ידע וכלים להצליח בגשמיות, אלא גם לטפח אותם מבחינה מוסרית ולהחדיר בהם את ההכרה בכך ש"עין רואה, ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים".¹ י"א בניסן

< תשד"ט (1984) — הרבי עורר בנוגע להנהגת "רגע של שתיקה" כפתיחה ליום הלימודים בבתי הספר הממלכתיים בארצות הברית, והסביר שדבר זה יסייע לפתח חברה מוסרית יותר. מאחר שמדובר ברגע של שתיקה, הסביר הרבי, הרי כל תלמיד חופשי להתבונן ולהתפלל כרצונו, מבלי שהמורה יצטרך לדבר על השקפה דתית מסוימת, ומבלי לעורר ויכוחים פוליטיים. עוד הוסיף הרבי כי העובדה שהתלמידים ינצלו את רגע השתיקה להתבונן על פי דעתם, תעורר את הוריהם להדריך את ילדיהם במה להתבונן, וכך יהיו ההורים מעורבים יותר בחינוך ילדיהם, במקום לסמוך רק על מערכת החינוך.² י"א בניסן

1 שיחות קודש תשמ"א חלק ג, עמ' 111
2 תורת מנחם - התועודיות תשד"ט חלק ג, עמ' 1432

ההקדשות שלכם
מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.
לפרטים נוספים
ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org

JEWISH EDUCATIONAL MEDIA

sipursheli@jemedi.org | myencounterblog.com | 03-9608018
784 Eastern Parkway | Suite 403 | Brooklyn, NY 11213
© כל הזכויות שמורות 2015